

Vrijstellingenbeleid

2024-2025

Centrale Examencommissie

AERES
MBO

Versiebeheer

Titel	Vrijstellingenbeleid 2024-2025
Versienummer	1.0
Vastgesteld door	Centrale examencommissie
Eigenaar	Centrale Examencommissie
Herzien voor	01-08-2025

Inhoud

1	Algemeen geldende regels	4
2	Vrijstelling generieke examens	6
2.1.	Nederlands	7
2.2.	Engels	9
2.3.	Rekenen	11
2.4.	Generieke examens en keuzedelen	12
3	Vrijstelling keuzedelen	13
4	Vrijstelling beroepsspecifieke examens	14

1 Algemeen geldende regels

- Dit vrijstellingenbeleid is van toepassing op studenten die in 2024-2025 in-, af- of doorstromen.
- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling verlenen van het afleggen van een examenonderdeel of een deel daarvan op verzoek van de student.
- Een vrijstelling kan gegeven worden op basis van een bewijsstuk van de student: bijvoorbeeld een diploma, een resultatenlijst, een certificaat, een getuigschrift of een mbo-verklaring.
- De student dient de aanvraag met bewijsstukken tijdig aan te leveren (bij start opleiding of bij verandering van crebo).
- Een bewijsstuk mag niet ouder zijn dan 10 jaar met in achtneming van eventuele wettelijke verjaringstermijnen.¹
- De Centrale Examencommissie beslist minimaal op basis van de wettelijk vastgestelde eisen voor de kwalificatie, de keuzedelen en voor de vaststelling van de uitslag. Dit betekent dat de student ten alle tijden met de gegeven vrijstelling moet kunnen slagen voor de nieuwe opleiding.
- De Centrale Examencommissie beslist of de vrijstelling betrekking heeft op het gehele examenonderdeel, dan wel in voorkomend geval op het centraal examen, het instellingsexamen dan wel een deel van het instellingsexamen, of een deel van het beroepsgericht examen.
- De Centrale Examencommissie verleent vrijstelling van het examenonderdeel Nederlands, rekenen of Engels of een deel daarvan, indien zij vaststelt dat de student reeds eerder examen heeft afgelegd op ten minste hetzelfde niveau als vastgesteld voor de beroepsopleiding:
 - Als examenonderdeel van een andere beroepsopleiding, of van dezelfde beroepsopleiding bij een andere instelling; of
 - Als eind- of staatsexamen of deeleindexamen zoals vastgesteld voor havo of vwo.
- Indien de Centrale Examencommissie vrijstelling verleent, telt de eerder behaalde waardering mee voor de eindwaardering.
- Een door de CEC verleende vrijstelling is geldig binnen Aeres/zolang de opleiding duurt waarvoor de vrijstelling is aangevraagd, inclusief eventuele vertraging en onder voorbehoud van wettelijke termijnen en wijzigingen.
- Indien een student van crebo wisselt en behaalde resultaten mee wil nemen naar de nieuwe opleiding dient er een vrijstelling te worden aangevraagd bij de examencommissie.
- Indien in uitzonderlijke gevallen men wil afwijken van het vrijstellingenbeleid, moet een onderbouwing hiervoor zijn toegevoegd aan de aanvraag.
- Indien er onduidelijkheden zijn of onvoorziene omstandigheden zich voordoen, of wijzigingen in de wet- en regelgeving, dan beslist de Examencommissie over de vrijstelling.

¹ bijvoorbeeld de geldigheidstermijnen van het certificaat gewasbescherming.

- Een vrijstelling afgegeven door de Centrale Examencommissie betekent dat het betreffende examen(onderdeel) niet hoeft te worden gedaan. Dit betekent niet automatisch ook vrijstelling van het onderwijs.²

² Zie OER.

2 Vrijstelling generieke examens

Naast de algemeen geldende regels, geldt voor het verlenen van vrijstelling van generieke examens de volgende aanvullende regels:

- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven voor het centraal examen en/of (onderdelen van) het instellingsexamen.
- De Centrale Examencommissie kan vrijstelling geven voor een generiek examenonderdeel wanneer hiervoor eerder examen is gedaan, gebaseerd op of geijkt aan de referentieniveaus en als onderdeel van een mbo, havo- of vwo-opleiding. Dit betekent ook dat de Centrale Examencommissie op basis van een vmbo-diploma vrijstelling kan geven, mits de student het examen Nederlandse taal, Engels of rekenen heeft afgelegd op het niveau van havo of vwo.
- In onderstaande tabel is weergegeven welk studiejaar de resultaten op de diploma's gebaseerd zijn op de referentieniveaus en waarbij de Centrale Examencommissie dus vrijstelling kan geven.

Invoering examinering	Mbo	Havo/vwo
Nederlands 3F	2014-2015	2013-2014
Nederlands 2F	2015-2016	Vrijstelling niet mogelijk
Rekenen 3F	2015-2016	2013-2014
Rekenen 2F	2016-2017	Vrijstelling niet mogelijk
Engels	2017-2018	2009-2010

- De Centrale Examencommissie kan een student vrijstelling geven op basis van een eerder afgelegd ER-examen.

2.1. Nederlands

- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven op basis van een eerder resultaat Nederlandse taal behaald voor referentieniveau 2F of 3F op het mbo.
- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven op basis van een eerder resultaat Nederlandse taal behaald voor referentieniveau 3F op het voorgezet onderwijs (vo).
- Bij vrijstelling in niveau 3 op basis van het resultaat voor Nederlands 2F (niveau 2), waarbij cijferdifferentiatie is toegepast, geldt dat het resultaat inclusief cijferdifferentiatie het uitgangspunt is voor vrijstelling. Dit resultaat is ook het resultaat dat op de resultatenlijst van de huidige opleiding komt te staan.
- Indien een student afstroomt van niveau 3 naar niveau 2 en het resultaat is nog niet vastgesteld, dan mag cijferdifferentiatie worden toegepast. Dit betekent dat de student die afstroomt van niveau 3 naar niveau 2 een vrijstelling kan krijgen voor een onderdeel met het minimale resultaat van 4,5 (indien er cijferdifferentiatie wordt toegepast, wordt het resultaat binnen niveau 2 een 6,0).
- Als er sprake is van vrijstelling en het cijfer is dus al vastgesteld, kan er geen cijferdifferentiatie meer worden toegepast.

Instroom (of wisselen van opleiding binnen hetzelfde niveau)

Niveau van instroom	Benodigd niveau	Voorwaarde voor vrijstelling
niveau 2	2F	Resultaat examen Nederlands mbo 2F met minimaal een 5,5
niveau 3	2F	Resultaat examen Nederlands mbo 2F met minimaal een 5,5
niveau 4	3F	Resultaat examen Nederlands mbo 3F met minimaal een 5,5 of (v)mbo/havo/vwo diploma met eindexamenvak Nederlandse taal behaald met minimaal een 6

Er kan vrijstelling worden verleend voor:

- Centraal Examen (lezen en luisteren) met minimaal een 5,5 en/of
- Instellingsexamen (schrijven, spreken en gesprekken voeren) als het gemiddelde minimaal een 5,5 is.
- Het is mogelijk om een vrijstelling te verlenen voor het CE of IE apart en per onderdeel (schrijven, spreken of gesprekken voeren) indien het resultaat per onderdeel Nederlands 2F minimaal een 5,5 is.
- Nederlands 2F of keuzedeel Nederlands 3F wanneer een student instroomt op een niveau 2 of niveau 3 opleiding met minimaal havoniveau.
- Bij interne wisseling, een mbo-diploma met een 5 voor Nederlands en instroom met een mbo-verklaring met onderdelen van Nederlands is het mogelijk om een vrijstelling te verlenen voor het CE of IE apart en per onderdeel (schrijven, spreken of gesprekken voeren) indien het resultaat per onderdeel Nederlands 2F minimaal een 5,5.

Doorstroom binnen Aeres MBO

Examen afgelegd op	Doorstroom	Vrijstelling mogelijk voor
2F (met minimaal 5,5)	Niveau 1 → 2	2F
2F (met minimaal 6,5)	Niveau 2 → 3	2F
3F (met minimaal 5,5)	Niveau 3 → 4	3F
3F (met minimaal 5,5)	Niveau 4 → 4	3F

Bij doorstroom van niveau 1 → 2 en van niveau 3 → 4 kan vrijstelling worden verleend voor:

- Centraal Examen (lezen en luisteren) met minimaal een 5,5 en/of

- Instellingsexamen (schrijven, spreken en gesprekken voeren) als het gemiddelde minimaal een 5,5 is.

Bij doorstroom van niveau 2 → 3 kan vrijstelling worden verleend voor:

- Centraal Examen (lezen en luisteren) met een resultaat van minimaal 6,5 en/of
- Instellingsexamen (schrijven, spreken en gesprekken voeren) als het gemiddelde minimaal een 6,5 is.

Bij interne doorstroom is het mogelijk om een vrijstelling te verlenen per onderdeel (schrijven, spreken of gesprekken voeren, indien het resultaat per onderdeel Nederlands 2F minimaal een 5,5 is (of 6,5 bij doorstroom van niveau 2 → 3)

Afstroom binnen Aeres MBO

Examen afgelegd op	Afstroom	Vrijstelling mogelijk voor
2F (met minimaal 5,5)	Niveau 2 → 1	2F
2F (met minimaal 5,5)	Niveau 3 → 2	2F
3F (met minimaal 5,5)	Niveau 4 → 3	2F generiek of keuzedeel 3F of generiek 3F (hoger niveau)
	Niveau 4 → 2	2F generiek of keuzedeel 3F of generiek 3F (hoger niveau)

Een student niveau 4 kan bij afstroom vrijstelling aanvragen voor generiek 2F, 3F òf keuzedeel 3F. Bij afstroom is het mogelijk om een vrijstelling te verlenen per onderdeel (zie bullet 6 blz. 5).

Wanneer een student afstroomt en alle examenonderdelen al heeft afgerond om te kunnen diplomeren maar heeft de student lager dan een 5,5 voor Nederlands als geheel of een onderdeel daarvan. En kan de student met het behaalde resultaat wel voldoen aan de slaag/zakregeling en het diploma behalen dan kan er een vrijstelling worden aangevraagd bij de examencommissie.

- Indien een student afstroomt van niveau 4 naar niveau 3, kan de student voor onderdelen van het examen een vrijstelling krijgen op 3F niveau.
 - Als de student daarna de overige onderdelen ook op niveau 3F doet, worden de resultaten verwerkt in Eduarte als 3F (en behandelt de LEO gemandateerd de aanvraag hoger niveau).
 - Als de student daarna de overige onderdelen op niveau 2F doet, kan het resultaat voor het onderdeel 3F waar vrijstelling voor is verleend als 2F resultaat worden meegenomen bij de bepaling van het eindresultaat.

2.2. Engels

- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven op basis van een eerder resultaat Engels behaald op basis van een havo- of vwo-diploma.
- Op de resultatenlijst bij het mbo-diploma wordt het eindcijfer van het havo- of vwo-diploma overgenomen bij zowel het centraal examen als het instellingsexamen.

Diploma of certificaat op havo niveau:

- Start de student met een niveau 2 of 3 opleiding dan kan vrijstelling aangevraagd worden voor het keuzedeel A2/B1.

Diploma of certificaat op vwo niveau:

- Start de student met een niveau 4 opleiding dan kan vrijstelling worden verleend voor generiek Engels A2/B1, B1/B2 of het keuzedeel B1/B2.
- Start de student met een niveau 2 of 3 opleiding dan kan vrijstelling verleend worden voor het keuzedeel A2/B1 of het keuzedeel B1/B2.

Keuzedeel K0802:

- Op basis van Keuzedeel K0802 is het mogelijk om een vrijstelling te verlenen voor het CE of IE apart en per onderdeel (schrijven, spreken of gesprekken voeren) indien het resultaat per onderdeel minimaal een 5,5 is op het vereiste niveau. Als bewijs moet er dan een resultatenlijst of mbo verklaring worden aangeleverd waarop deze losse onderdelen vermeld staan.

Instroom (of wisselen van opleiding binnen hetzelfde niveau)

Niveau van instroom	Niveau examen	Voorwaarde voor vrijstelling
Mbo 2 of mbo 3	Keuzedeel A2/B1	Eindexamenvak Engels havo is behaald met minimaal een 6
Mbo 2 of mbo 3	Keuzedeel A2/B1 of keuzedeel B1/B2	Eindexamenvak Engels vwo is behaald met minimaal een 6
Mbo 4	Centraal Examen Engels B1 of B2 Instellingsexamen Engels A2 of B1 of keuzedeel B1/B2	Eindexamenvak Engels vwo is behaald met minimaal een 6

Bij interne wisseling, een mbo-diploma met een 5 voor Engels, instroom met een mbo-verklaring met onderdelen van Engels is het mogelijk om een vrijstelling te verlenen voor het CE of IE apart en per onderdeel (schrijven, spreken of gesprekken voeren) indien het resultaat per onderdeel minimaal een 5,5 is op het vereiste niveau.

Doorstroom

Doorstroom	Niveau examen	Voorwaarde voor vrijstelling
Niveau 3 → 4	Centraal Examen Engels B1 Instellingsexamen Engels A2	K0802: gemiddeld resultaat B1/A2 is minimaal een 5,5
Niveau 4 → 4	Centraal Examen Engels B1	Het resultaat van Engels B1 lezen en luisteren is minimaal een 5,5.
	Instellingsexamen Engels A2	Het gemiddeld eindresultaat van Engels A2 (schrijven, spreken of gesprekken voeren) is minimaal een 5,5. Indien een student een deelresultaat (met minimaal 5,5,) kan aanleveren, kan een vrijstelling per onderdeel verleend worden.

Afstroom binnen Aeres MBO

Afstroom	Vrijstelling mogelijk voor	Voorwaarde voor vrijstelling
Niveau 4 → 3	K0802 of overige resultaten	Gemiddeld resultaat B1/A2 is minimaal een 5,5 of gemiddeld resultaat B1/B1 is minimaal een 5,5.

Als er alleen onderdelen zijn behaald en de student wil op het lagere niveau de overige onderdelen halen om alsnog het keuzedeel te halen, wordt de vrijstelling voor het keuzedeel pas aangevraagd als alle onderdelen zijn behaald.

2.3. Rekenen

Vanaf 2022-2023 wordt rekenen geëxamineerd op rekenniveau 2, 3 en 4. De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven op basis van:

- behaald resultaat voor referentieniveau 2F, 3F, 2N, 3N of 4N op het mbo;
- een eerder resultaat rekenen behaald voor referentieniveau 3F op het vo³.

Wanneer er minimaal een 5,5 is behaald op 3F niveau en de student start met een niveau 2 of 3 opleiding, dan kan er gekozen worden voor een vrijstelling: generiek rekenniveau 2-3 of keuzedeel rekenniveau 3-4.

Instream

Niveau van instroom	Benodigd rekenniveau	Voorwaarde voor vrijstelling
niveau 2	Rekenniveau 2	Rekenniveau 2 met minimaal een 5,5 of examen rekenen MBO 2F met minimaal een 5,5
niveau 3	Rekenniveau 3	Rekenniveau 3 met minimaal een 5,5 of examen rekenen MBO 2F met minimaal een 5,5
niveau 4	Rekenniveau 4	Resultaat examen rekenen MBO 3F met minimaal een 5,5 of Resultaat rekentoets HAVO 3F met minimaal een 5,5

Studenten die instromen in een ouder cohort (2021-2022 of ouder) kunnen vrijstelling krijgen voor 2F of 3F.

Doorstroom binnen Aeres MBO

Examen afgelegd op	Doorstroom	Vrijstelling mogelijk voor
Rekenniveau 2 (met minimaal 5,5) ⁴	Niveau 1 → 2	Rekenniveau 2 met minimaal een 5,5
2F of 3N (met minimaal 5,5)	Niveau 2 → 3	Rekenniveau 3 met minimaal een 5,5
3F of 4N (met minimaal 5,5)	Niveau 3 → 4	Rekenniveau 4 met minimaal een 5,5

Studenten die doorstromen in ouder cohort (2021-2022 of ouder) kunnen vrijstelling krijgen voor 2F of 3F.

Afstroom binnen Aeres MBO

Examen afgelegd op	Afstroom	Vrijstelling mogelijk voor
2F of rekenniveau 2	Niveau 3 → 2	Rekenniveau 2
2F of rekenniveau 3	Niveau 3 → 2	Rekenniveau 2 of keuzedeel rekenen 3
3F of rekenniveau 4	Niveau 4 → 3	Rekenniveau 3 of keuzedeel rekenen 3-4
	Niveau 4 → 2	Rekenniveau 2 of 3 of keuzedeel rekenen 3-4

³ Een voldoende voor wiskunde geldt niet als bewijs van het referentieniveau 3F.

⁴ Let op, dit mag géén niveaumeting zijn, dit moet een rekenexamen zijn.

Wanneer een student afstroomt en alle examenonderdelen al heeft afgerond om te kunnen diplomeren maar heeft de student lager dan een 5,5 voor Rekenen. En kan de student met het behaalde resultaat wel voldoen aan de slaag/zakregeling en het diploma behalen dan kan er een vrijstelling worden aangevraagd bij de examencommissie.

2.4. Generieke examens en keuzedelen

Met een voldoende behaald keuzedeel Nederlands, Engels of rekenen kan een student die van een niveau 3 opleiding naar een niveau 4 opleiding gaat vrijstelling krijgen in zijn vervolgopleiding voor de generieke examenonderdelen Nederlandse taal, Engels of rekenen.

Behaald onderdeel	Vrijstelling voor
K0071 Nederlands 3F	Nederlands 3F generiek
K0802 Engels A2/B1	Engels A2/B1 generiek
K0803 Engels B1/B2	Engels A2/B1 generiek of K0308 Engels B1/B2
K0089 Rekenen 3F	Rekenen 3F generiek (indien student voor 2022-2023 is gestart)
K1130 Rekenen 3F	Rekenen 3F generiek (indien student voor 2022-2023 is gestart)

3 Vrijstelling keuzedelen

Voorwaarden voor vrijstelling

- De Centrale Examencommissie kan een student vrijstelling geven op basis van een eerder met een voldoende behaald keuzedeel (minimaal 5,5).
- Bij doorstroom naar een hoger niveau kan er een vrijstelling worden aangevraagd voor een keuzedeel dat gekoppeld is aan een lager niveau.
- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven indien het keuzedeel aan beide opleidingen is gekoppeld. Indien een keuzedeel niet gekoppeld is aan de 'nieuwe' opleiding, dient de student ook een verzoek voor het 'volgen' van een niet gekoppeld keuzedeel in bij de centrale examencommissie. Indien er geen ondoelmatige overlap met de kwalificatie is, kan de Centrale Examencommissie een vrijstelling verlenen.

Keuzedeelverplichting en compensatieregeling

- Bij doorstroom geldt (opnieuw) de keuzedeelverplichting behorend bij de opleiding.
- Indien een student een vrijstelling aanvraagt op basis van een extern diploma (bijvoorbeeld t-rijbewijs) of onderdeel van een kwalificatie, wordt dit resultaat niet meegerekend in de compensatieregeling keuzedelen. In beide gevallen is er geen examenresultaat en kan het resultaat dus ook niet meegerekend worden.
- Indien het een vrijstelling op basis van eerder behaald keuzedeel is en er dus een examenresultaat aanwezig is, wordt dit examenresultaat wel meegerekend in de compensatieregeling.

Vermelding keuzedeel op resultatenlijst

In het geval van een vrijstelling wordt opnieuw het resultaat van het keuzedeel opgenomen op de resultatenlijst en vermeld dat het een vrijstelling betreft. Deze resultaten worden bij diplomeren of uitschrijven opnieuw bij DUO aangeleverd.

Verlopen keuzedeel en vrijstelling

Indien een student een vrijstelling aanvraagt voor een verlopen keuzedeel, kan deze verleend worden tot 6 jaar na de verloopdatum. Daarna kan het resultaat niet meer uitgewisseld worden met DUO en kan er dus ook geen vrijstelling meer worden verleend.

Aan te leveren bewijsstuk

Vrijstelling voor keuzede(e)l(en) kan worden toegekend aan de student, als de student in het bezit is van:

- Een met een voldoende (minimaal 5,5 of waarde voldoende) eindresultaat voor een keuzedeel;
- een certificeerbare eenheid verkregen op grond van met succes afgeronde examens;
- en certificaat van een keuzedeel, dat met een voldoende is afgesloten.

4 Vrijstelling beroeps specifieke examens

Naast de algemeen geldende regels, geldt voor het verlenen van vrijstelling van beroeps specifieke examens de volgende aanvullende regels:

- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven op kerntaakniveau.
- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven op werkprocesniveau, mits het resultaat op werkprocesniveau achterhaald kan worden.
- De Centrale Examencommissie kan een vrijstelling geven voor een kennisexamen, mits het resultaat achterhaald kan worden én het kwalificatiedossier hetzelfde is gebleven.
- De Centrale Examencommissie bepaalt of het examenonderdeel waar vrijstelling voor wordt gegeven gelijkwaardig is aan het niveau en de inhoud van het kwalificatiedossier. Bij de aanvraag moet een onderbouwing/vergelijking hiervoor worden aangeleverd.

Aan te leveren bewijsstuk

Vrijstelling voor beroeps specifieke examens kan worden toegekend aan de student, als de student in het bezit is van:

- Een met een voldoende (minimaal 6 of waarde voldoende) eindresultaat voor een kerntaak of kennisexamen;
- een certificeerbare eenheid verkregen op grond van met succes afgeronde examens;
- een certificaat van een keuzedeel, dat met een voldoende is afgesloten.

© Stichting Aeres Groep. Alle rechten
voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt in enige
vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige
andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van Aeres.

Postbus 245, 6710 BE Ede
Bovenbuurtweg 27, 6717 XA Ede
088 020 7020
aeresmbo.nl
mbo@aeres.nl